

**ŽMONIŲ SU NEGALIA TEISIŲ STEBĖSENOS KOMISIJA
PRIE LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIAUS TARNYBOS**

**2021 M. GEGUŽĖS 3 D. POSĖDŽIO
PROTOKOLAS**

2021-05-06 Nr. NKP-8

Vilnius

Posėdis vyko 2021 m. gegužės 3 d., 10.00 – 11.00 val., Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (Gedimino pr. 11, Vilnius) nuotoliniu būdu Microsoft „Teams“ platformoje.

Dalyvavo: Žmonių su negalia teisių stebėsenos komisijos nariai: Kristina Dūdonytė, Dalia Mikalauskaitė, Aidas Gudavičius, Vytautas Pivoras.

DARBOTVARKĖ:

1. 2021 m. gegužės 3 d. Komisijos posėdžio sekretoriaus išrinkimas.
2. Dėl pasirengimo susitikimui su Vyriausybės kanclere, Ministrė Pirmininke, Ministrės pirmininkės patarėja sveikatos, socialinės politikos ir neįgaliųjų klausimais, Socialinės apsaugos ir darbo ministre, Sveikatos apsaugos ministru, Švietimo, mokslo ir sporto ministre, Teisingumo ministre.
3. Dėl kitų susitikimų su savivaldybių atstovais.
4. Kiti klausimai.

1. SVARSTYTA. Dalios M. išrinkimas 2021 m. gegužės 3 d. Komisijos posėdžio sekretore.

NUTARTA. Pritarti (bendru sutarimu).

Komisijos pirmininkė priminė apie gautus kvietimus dalyvauti nuotoliniuose susitikimuose gegužės 6 d. dėl Europos prieinamumo direktyvos, gegužės 7 d. dėl aplinkos prieinamumo klausimų.

2. SVARSTYTA. Kristina D. pasiūlė, kad, kaip ir susitikime su Prezidentu paminės netinkamai vykdomą globos įstaigų pertvarką, kuomet ir toliau tęsiama žmonių su negalia segregacija. Taip pat apie vykdomos deinstitutionalizacijos bei gyvenančių bendruomenėje žmonių su negalia

savarankiško gyvenimo įrankį – asmeninę pagalbą ir jos apmokėjimo reguliavimą. Dalia M. norėtų pradėti nuo civilinio kodekso, pažymint, kad tėvai nebūtų priversti eiti į teismus tam, kad nužmogintų savo pilnamečius vaikus su negalia, nes kitaip negali jų atstovauti, tuo labiau, kad jie ir toliau kartu gyvena. Taip pat labai norėtų akcentuoti juridinę sistemą, notarus, teismus, bankus ir visa kita, kadangi jie nenori tvirtini įgaliojimo be teismo sprendimo, kad tėvai gali pilnametį vaiką su negalia atstovauti. Didžioji dauguma globėjų, tikėtina, yra tėvai. Aidas G. pasiūlė parašyti raštą savivaldybėms su tikslu išsiaiškinti, kiek toje savivaldybėje esančių globėjų yra tėvai, kiek socialinių globos įstaigų direktoriai. Savivaldybės turi pareigą įsitikinti, ar globėjas atlieka funkcijas teisėtai ir nepažeidžia įstatymo reikalavimų. Dalia M. papildė, kad mūsų valstybė yra gavusi rekomendacijas dėl neveiksnumo instituto panaikinimo, bet teisininkai kažkodėl nenori keisti Civilinio kodekso. Aidas G. pažymėjo, kad yra savivaldybių, kuriose visiškai neįmanomas dalykas, kad žmogus visą savo gyvenimą, turintis sunkią negalią, galėtų išgyventi namuose, nes tų paslaugų paprasčiausiai neteikiama. Socialinių paslaugų katalogas neįgalina žmogaus, kad jis galėtų pilnavertiškai gyventi, turėdamas sunkią negalią. Trūksta alternatyvios komunikacijos priemonių. Be to, reikia keisti visą susijusių teisės aktų sistemą ne tik civilinį kodeksą. Visada savivaldybių atstovų norisi paklausti, ar jų socialiniai darbuotojai, tikrindami kaimuose gyvenančius žmones, pasidomi, kokiomis sąlygomis gyvena tie neveiksnūs žmonės. Socialiniai darbuotojai pagal įstatymą turi pažinoti savo savivaldybėje gyvenančius žmones ir kiekvieną jų aplankyti bent vieną kartą į metus ir įsitikinti, ar jam tikrai nieko netrūksta. Daliai M. svarbu paminėti, kad dėl esamo reguliavimo, neįgalių asmenų ir daugiavaikių šeimų tėvų senatvės pensijos automatiškai yra mažos, nes darbo stažo jiems pakanka, tačiau trūksta socialinio draudimo stažo, bet žmogus tai pamato tik sulaukęs pensinio amžiaus. Taip pat paminėtina, kad 21 metų žmonės su sunkia negalia negali įgyti profesijos. Aidas G., taip pat pristatys klausimus dėl statistikos, švietimo (specialistų, kurie didžiąja dalimi sukoncentruoti į specialiąsias mokyklas, o ne į bendro ugdymo mokyklas, trūkumo) ir darbo. Po to Vytautas P. pristatys problemas dėl informacijos neprieinamumo įvairią negalią turintiems asmenims.

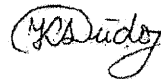
NUTARTA. Susitikime su Ministrė Pirmininke, Vyriausybės kanclere, Ministrės pirmininkės patarėja sveikatos, socialinės politikos ir neįgaliųjų klausimais, Socialinės apsaugos ir darbo ministre, Sveikatos apsaugos ministru, Švietimo, mokslo ir sporto ministre, Teisingumo ministre Kristina D. pristatys problemas dėl netinkamai vykdomos deinstitutionalizacijos bei numatomą neįgaliajam prisimokėjimą už asmeninę pagalbą. Dalia M. pristatys problemas dėl neveiksnumo problematikos ir šeimų, auginančių sunkią negalią turinčius asmenis, diskriminacijos. Aidas G. pristatys problemas dėl

statistikos, švietimo ir darbo atviroje rinkoje. Vytautas P. pristatys problemą dėl informacijos neprieinamumo įvairių negalia turintiems asmenims.

3. SVARSTYTA. Aidas G. pasiūlė, kad reikia, jog susitikimai būtų visapusiškai naudingi, t. y., kad galėtume, apibendrinę ir įvertinę situacijos medžiagą/duomenis, teikti išvadas. Dalia M. pasiūlė, kad galima susitikti su savivaldybių asociacija ir parengti rekomendacijas. Aidas G. paminėjo, kad, žinant žmonių su negalia statistiką savivaldybėse, būtų lengviau numatyti socialinių paslaugų poreikį, nes tuomet paaiškėtų, ar savivaldybėse jos užtikrinamos pilnavertiškai. Reiktų susitikti su visomis 60 savivaldybių. Aidas G. pasiūlė kreiptis švietimo, darbo, socialinių paslaugų klausimais. Dalia M. papildė – pagalbos šeimai bei pasiūlė užklausti, kaip savivaldybės užtikrina savarankiškas funkcijas pagal LR Vietos savivaldos įstatymą.

NUTARTA. Kreiptis į savivaldybes, klausiant, kaip jose užtikrinamos savarankiškos funkcijos pagal LR Vietos savivaldos įstatymą.

Komisijos pirmininkė

Kristina Dūdonytė

Komisijos sekretorė

Dalia Mikalauskaitė